

Materiál na rokovanie

HSR SR 20. 05. 2024

bod 3

STANOVISKO

k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Popis návrhu

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa predkladá s cieľom vykonať transpozíciu a implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022) (ďalej len „smernica“), ako aj s cieľom zvýšiť mieru pokrytia kolektívnym vyjednávaním, kvalitu sociálneho dialógu a upraviť niektoré aktuálne pracovnoprávne otázky, ktoré sú predmetom záujmu zamestnávateľov, zamestnancov a štátu.

S cieľom transponovať a implementovať smernicu, navrhuje sa zmeniť a doplniť zákon č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov a upraviť proces vytvorenia a aktualizácie akčného plánu na podporu kolektívneho vyjednávania, ak miera pokrytia kolektívnym vyjednávaním je menej ako 80 % s cieľom zvýšenia jeho pokrytia.

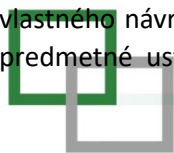
S cieľom zvýšenia miery pokrytia zamestnancov kolektívnym vyjednávaním a kolektívnymi zmluvami sa navrhuje opätovne zaviesť právnu úpravu záväznosti reprezentatívnej kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj na ďalších zamestnávateľov v odvetví alebo v časti odvetvia, ktorá bola účinná do 28. februára 2021 a bola zrušená novelou Zákonníka práce č. 76/2021 Z. z.

S cieľom zvýšiť záujem o činnosť sprostredkovateľov a rozhodcov, ako aj kvalitu tejto činnosti, a tým aj podporiť kolektívne vyjednávanie a uzatváranie kolektívnych zmlúv, navrhuje sa v zákone č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov a v zákone č. 103/2007 Z. z. o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o tripartite) v znení neskorších predpisov spresniť pravidlá o ich odmeňovaní, valorizovať odmeny a nastaviť mechanizmus ich automatickej valorizácie vo väzbe na rast priemernej mzdy.

2. Stanovisko SOS

K čl. III bod 1 – zásadná pripomienka

Pôvodný návrh predkladateľa neuvádzal zmenu zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoKV“) rozšírenie okruhu subjektov, ktorým vznikne povinnosť kolektívne vyjednávať podľa ZoKV vo vzťahu k zväzom zamestnávateľov. Predmetné ustanovenie bolo do vlastného návrhu zákona doplnené až po rozporovom konaní, pričom samotná pripomienka i doplnené predmetné ustanovenie § 2 ods. 2 ZoKV doplnená veta „Na účely tohto zákona sa za organizáciu

zamestnávateľov považuje aj záujmové združenie právnických osôb(2aa) a občianske združenie,2ab) ak sú združené vo zväze zamestnávateľov podľa osobitného predpisu. 2a)“

Poznámky pod čiarou k odkazom 2aa a 2ab znejú:

„2aa) § 20f až 20i Občianskeho zákonníka.

2ab) § 6 zákona č. 83/1990 Zb. v znení zákona č. 346/2018 Z. z.“.

vykazujú rozpor nielen s ostatnými príslušnými právnymi predpismi, ale zavádzajú neprípustnú právnu fikciu pre účely kolektívneho vyjednávania podľa ZoKV vo vzťahu k prezumpcii k „organizácií zamestnávateľov“ bez ale ďalšej väzby napr. na organizácie zamestnancov, prípadne plneniu si ďalších povinností, ktoré vyplývajú týmto organizáciám z osobitného predpisu napr. zákona č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Primárne v rámci samotného legislatívneho procesu je vysoko neštandardné, aby prostredníctvom iného právneho predpisu, vecne nepríslušného, prišlo k pomerne zásadnej zmene základnej právnej regulácie kolektívneho vyjednávania, ktorá je relatívne stabilná v uvedenej časti už od roku 1991 a spôsobom, ktorý neprešiel klasickým odborným posúdením, a to aj v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Nebolo preto možné posúdiť všetky právne dôsledky takejto legislatívnej zmeny, pričom niektoré sa snažíme uviesť v tomto stanovisku. Následne vzniká oprávnená otázka, prečo ostatné, tematicky rovnako zamerané návrhy pripomienkujúceho subjektu boli neakceptované s odôvodnením, že idú nad rámec návrhu zákona, ale táto pripomienka, ktorá má rovnaký charakter nad rámec návrhu zákona, akceptovaná bola. V uvedenej súvislosti preto vzniká otázka, aký naliehavý právny záujem má byť vyriešený predmetnou legislatívnou zmenou, keď z aplikačnej praxe je v zásade známy jediný príklad zmeny právneho režimu pôsobenia organizácie zamestnávateľov, ktorá zmenila svoje vnútorné dokumenty a koncipovala svoje ďalšie pôsobenie na právnom základe § 20f až § 20i zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), pričom pôvodne vznikla na právnom základe zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“). Ide teda o zjavne marginálny počet prípadov organizácií zamestnávateľov, ktoré by sa vyhýbali procesu kolektívneho vyjednávania spôsobom, že by zakladali svoje organizácie na základe ustanovení OZ, prípadne menili právny režim svojho pôsobenia zo zákona o združovaní občanov na OZ. Zavedenie takejto právnej fikcie predmetným spôsobom a výlučne len pre organizácie zamestnávateľov nemá objektívny základ a je právne nonkonformné.

Pri právnom posúdení účelu existencie predmetných ustanovení OZ je pritom zjavné, že okruh subjektov, ktoré na ich právnom základe vznikajú je širšie napr. aj účelové združenia majetku, pričom považovať aj tieto subjekty na organizácie zamestnávateľov na účely ZoKV je minimálne sporné. Ak by pripomienkujúci subjekt i predkladateľ posúdil účel existencie ustanovení OZ a zákona o združovaní občanov, jednoznačne by identifikoval rozdiel v napĺňaní sociálnych a hospodárskych práv subjektov, pričom by dospel k záveru, že takáto právna fikcia vykazuje ústavnoprávne nedostatky a je aj právne neudržateľná.

Predkladateľ však touto situáciou vytvoril celý rad ďalších právnych problémov, pričom objektívne založil dualitu existencie organizácií zamestnávateľov, pričom pre jedných, založených podľa zákona o združovaní občanov, budú vznikať povinnosti dotýkajúce sa napr. povinnosti ich zápisu v Registri mimovládnych neziskových organizácií, pre tých, ktoré vznikli podľa OZ takéto povinnosti so všetkými právnymi konzekvenciami existovať nebudú, lebo zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových

organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov predpokladá v § 2 ods. 2 vzniká povinnosť zápisu určených subjektov s odkazmi na zákon o združovaní občanov, či zákona č. 116/1985 Zb. o podmienkach činnosti organizácií s medzinárodným prvkom v Československej socialistickej republike. Vytvorenie takejto duality dvoch rôznych typov organizácií zamestnávateľov výlučne len pre účely ZoKV a pri neexistencii žiadneho relevantného problému s verejnoprávnym presahom nie je právne udržateľné a vytvára právny chaos.

3. Záver SOS

SOS odporúča pripomienkované ustanovenie z návrhu zákona vypustiť a po akceptovaní tejto zásadnej pripomienky odporúča zákon na ďalšie legislatívne konanie.

